

BERGEN
KOMMUNE

SKJOLDLIA BARNEHAGE

Forord

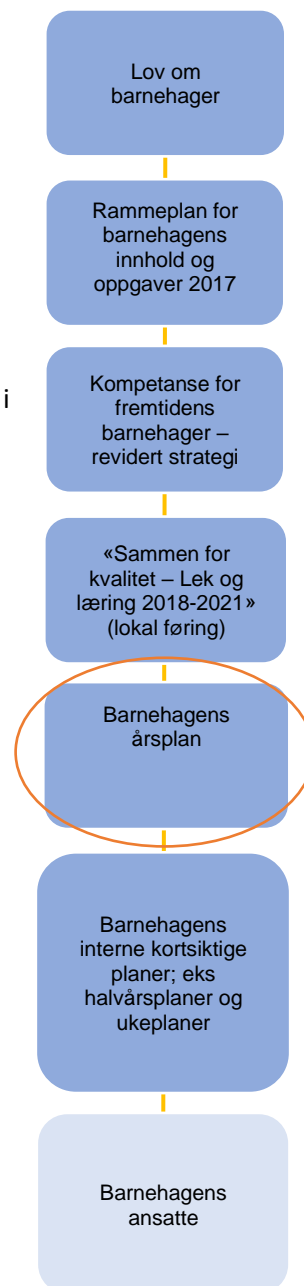
Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*. Planhierarkiet er synliggjort i modellen

Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1. Barnehagens innledning.....	6
1.1. Struktur og organisering	6
1.2. Metodevalg	6
1.3. Kjerneverdier	7
1.3.1. Ser barnet	7
1.3.2. Varme	7
1.3.3. Inkluderende	8
2. Livsmestring for det 21. århundre	9
2.1. Tilknytning	9
2.2. Lek	9
2.3. Læring	9
2.4. Barns medvirkning	9
2.5. Vennskap og felleskap	10
2.6. Mangfold	10
3. Barnehagens tema/prosjekt:.....	11
3.1. Fagområder	12
3.1.1. Språk som basiskompetanse	13
3.1.2. Matematisk kompetanse	13
3.1.3. Digitale verktøy	13
4. Barnehagen som lærende organisasjon.....	14
4.1. Barnehagens utviklingsarbeid	14
4.2. Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	14
4.2.1. Dokumentasjon	14
4.2.2. Vurdering	14
4.2.3. Oppfølging	15
4.3. Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	15
Del to	16
I. Barnesyn og læringssyn	16
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	16
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	16

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	17
V. Overganger	17
a. Tilvenning i barnehagen	17
b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen	18
c. Samarbeid og sammenheng med skolen	18
VI. Foreldremedvirkning	18
VII. Bærekraftig utvikling	19
VIII. Psykososialt barnehagemiljø	19
IX. Barns seksuelle helse	20

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Bli møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1. Barnehagens innledning

Barndommen er en livsfase med stor egenverdi og vi skal legge til rette for et allsidig utviklings og læringsmiljø. Vi skal være trygge voksne gjennom å skape nære relasjoner, gi følelse av tilhørighet der trygghet og tillit er grunnleggende.

Skjoldlia Barnehage har et voksent og høyt utdannet personalet med fokus på trygghet, omsorg, tilstedeværelse og varme for alle.

Vi er en avdelingsorganisert barnehage, men samtidig «ett hus» med felles ansvar for helheten.

1.1. Struktur og organisering

Skjoldlia barnehage er en avdelingsbarnehage med plass til 87 barn. Vi har to avdelinger for barn mellom 0-3 år og 2 avdelinger for barn mellom 3-5 år og en førskoleavdeling med 19 barn. Barnehagen har 20 faste ansatte, hvorav 9 er pedagoger og 11 er barnehagemedarbeidere, fagarbeidere og barne- og ungdomsarbeidere.

Barnehagen ligger skjermet til i et trygt og godt nærmiljø med Skjold skole som nærmeste nabo. Vårt uteområde er stort og byr på variert lek og motoriske utfordringer. Vi benytter også nærmiljøet til fine turopplevelser.

Barnehagen samarbeider med Høgskolen Vestlandet og bidrar til utdanning av nye barnehagelærere.

1.2. Metodevalg

I Bergen Kommune bruker man ICDP som et forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. ICDP står for International Child Development Program og er et helsefremmende og forebyggende program. Tiltaket understøtter og fremmer psykososial omsorgskompetanse. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. Omsorgsgivere kan være foreldre eller andre som har omsorg for barn som sin profesjon. Programmet vurderes å være i tråd med rammeplanens grunnsyn og verdier. Bergen kommune sitt mål er at alle barnehager skal ha sertifiserte ICDO-veiledere. Skjoldlia barnehage har en i personalgruppen som er sertifisert, og vil gå i gang med å sertifisere flere ICDP-veiledere i personalgruppen.

Skjoldlia barnehage har Samspillsmetoden Dialog som grunnmur for vår pedagogiske praksis. Denne metoden har vi jobbet etter i mange år. Dette er en samspillsmetode utviklet av Sigrid Hviding, som bygger på dyptliggende psykologiske prosesser i kommunikasjonen mellom mennesker og har til hensikt å utvikle og styrke kommunikasjonen. Vi har flere i personalgruppen som har tatt dette kurset. Dette er mye likt ICDP.

Grønne tanker-glade barn er en metode vi bruker fra 4 års-alderen. Programmet er utarbeidet av psykolog-spesialist Solfrid Raknes. Det har som mål at barna skal lære å gjenkjenne følelsene, utvikle et godt språk for følelser, fremme kommunikasjon om vanskelige situasjoner og sterke følelser, utvikling av selvreguleringsferdigheter og gode holdninger til seg selv og andre. Ved hjelp av enkle

konkreter som består av en grønn og en rød bamse sammen med fortellinger og samtaler, opplever vi dette som en god metode for barn i forhold til å mestre og å sette ord på sine tanker og følelser.

1.3. Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandling med barn og foresatte»

Vi skal jobbe for å gi barna et godt grunnlag for å bli selvstendige, tolerante og skapende mennesker, med evne til å ta ansvar for å ha omsorg for seg selv og andre. Kvalitet i barnehagen er først og fremst avhengig av de menneskelige ressursene, det vil si barna, foresatte og barnehagens ansatte.

Barn blir til i møte med sine omgivelser, og i dette møtet bygger barn identitet og kunnskap. Gode relasjonelle ferdigheter er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Det å delta i fellesskap og oppleve vennskap støtter barnets selvfølelse og gir rom for å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andre.

1.3.1. Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi»

Det betyr at vi skal:

- Anerkjenne ulikheter hos hverandre
- Gi rom for lek og utvikling av lekekompetanse
- Bekrefte barnet på egenverdi
- Vi støtter, veileder og utvider
- Vi byr på oss selv og respekterer hverandre.

1.3.2. Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmuligheter»

Det betyr at vi skal:

- vise nærhet ovenfor barna
- Si gode ord til hverandre
- Snakker til hverandre med respekt og ærlighet
- Inkluderer hverandre i lek og aktiviteter
- Bidra til at barna får oppleve glede, gode mestringsopplevelser
- Være gode rollemodeller slik at barna kan lære å gi og ta imot omsorg.

1.3.3. Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre store og små fellesskap»

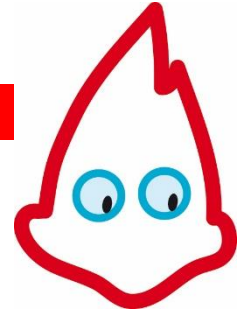
Det betyr at vi skal:

- Se alle og gi bekræftelse på den man er.
- Være tilstede, tilgjengelige og trygge voksne.
- Møte alle med åpenhet og varme
- barna på følelser.
- Være oppmerksom på barnas følelsesmessige uttrykk, både verbal og non verbalt.
- Handle omsorgsfullt ovenfor hverandre
- Vise empati og nestekjærlighet
- Ta hensyn til det enkelte barn samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas
- Forstå og oppdra barna til en aktiv deltagelse i vårt demokratiske samfunn.

2. Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1. Tilknytning

Tilknytning er et tema som må stå sentralt når man jobber med barn. Barn er avhengig av gode voksne som ser, lytter og er der for dem. De voksne må lytte til hele barnet, ikke bare til ordene som blir sagt. Du kan lese mer om dette under overskriften «tilvenning».

2.2. Lek

Leken er en viktig del av barnas liv. Gjennom lek utvikler barn sosiale og fysiske egenskaper, og opparbeider mestringsfølelse og selvtillit. Leken er også et grunnlag for barnas vennskap med hverandre. Å leke stimulerer ulike sider av barnets utvikling, både språklig, sosial og motorisk. Leken er med på å utvikle kreativiteten og barnets evne til å løse problemer.

Gjennom lek og eksperimentering lærer barnet om hvordan verden fungerer, og hvordan de skal forholde seg til andre mennesker.

Lek er barnas egen livsform og gjennom tilstedeværende voksne som oppmuntrer, inspirerer, støtter og veileder legger vi til rette for at leken er en stor del av hverdagen i barnehagen.

2.3. Læring

Omsorg, lek og læring må sees i sammenheng med hverandre. Barna lærer når de leker og leker når de lærer. Det er like mye god læring i omsorg som det er omsorg i god læring.

Vi er opptatt av at barna lærer i alle situasjoner og at de uformelle situasjonene er like viktig for barns danning og utvikling som de formelle.

Lærings situasjoner oppstår ofte spontant, hvor den voksne følger opp barnets undring eller spørsmål.

Ved at vi voksne følger opp barnas nysgjerrighet og undring lar vi barna medvirke i sin egen barnehagehverdag

For oss er det viktig å være tydelige og ansvarsfulle voksne som tar hensyn til alle, ser og hører alle, slik at alle får medvirke i hverdagen på sin måte.

2.4. Barns medvirkning

Ifølge Barnekonvensjonen og Rammeplanen for barnehagen har barna rett til medbestemmelse ut fra sine forutsetninger. Barns medvirkning handler om at hvert barn blir sett, hørt og tatt på alvor. Det enkelte barns behov har betydning for hvordan vi legger opp deres hverdag.

Barnas interesser og aktiviteter blir observert i barnehagen og er med på å forme barnehagehverdagen. Personalet er tilstedeværende og viser respekt og anerkjenner barnas behov, interesser og initiativ.

Barns medvirkning handler også om å være en del av felleskapet og et samfunn. Gjennom at vi i vår barnehage legger til rette for at barna erfarer å ta egne valg, og måtte følge valg som blir tatt av hele barnegruppen, utvikles gryende erfaring med demokrati. Vi legger systematisk til rette for og oppmuntrer barna til å uttrykke sitt syn på det som skjer i barnehagen

2.5. Vennskap og felleskap

I rammeplanen står det at barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Vi jobber for at barn skal kunne starte opp, planlegge og organisere egen atferd. De må også kunne regulere egne følelser i ulike situasjoner og være fleksible nok til å prøve ut forskjellige løsninger når det kreves noe nytt av dem.

Vi jobber kontinuerlig med å lage rammer for godt leke og læringsmiljø i vår barnehage.

2.6. Mangfold

Alle individer er like mye verdt, og andres opplevelse av virkeligheten er like betydningsfull som ens egen. Vi ivaretar barns beste gjennom å tilby et omsorgs- og læringsmiljø som tar hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.

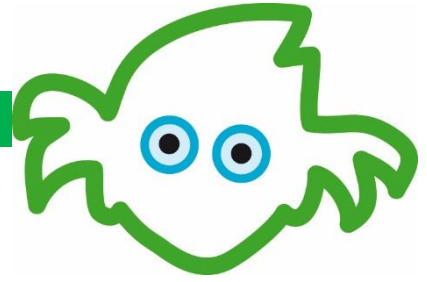
Vi forstår og oppdrar barna til aktiv deltakelse i vårt demokratiske samfunn. Ved å gjenspeile mangfoldet i barnehagen mener vi at det for mange barn kan være en nøkkel til trygghet. Dette kan være med å skape stolthet over egen identitet og samtidig være med på at barna blir anerkjent for den de er. Ved at barna er trygge får de mulighet til å være seg selv i barnehagen.

Mangfold handler om det som skaper forskjeller mellom oss mennesker. Samtidig handler det også om å møte forskjellene med åpenhet, respekt og inkludering.

Vi legger til rette for inkludering og mangfold ved tilstedeværende voksne.

3. Barnehagens tema/prosjekt:

Vårt tema i 2023-2024 vil være:

- SE MEG

I barnehagen skal alle barn oppleve å bli sett og bli møtt på sine premisser. Gjennom barnas medvirkning og aktiv deltakelse i egen hverdag skal vi tilrettelegge og tilpasse opplegg slik at barnas individuelle utvikling blir ivaretatt. Forutsigbarhet, trygge rammer, et sted hvor man kan undre seg alene eller sammen, et sted hvor det er rom for å uttrykke seg på ulike måter og gi rom for tanker og følelser er viktige faktorer for utvikling av JEG et.

Individuell utvikling er viktig for å styrke selvfølelse og mestring. Mestring skapes gjennom å bli møtt, oppleve trygghet og det å få prøve og feile i trygge omgivelser. Vår barnehage skal være et sted der barna får oppleve ulike sider av samspill, vennskap og fellesskap.

Dette vil våre pedagogiske planer gjennom året gjenspeile.

Vi jobber kontinuerlig med å lage rammer for godt leke og læringsmiljø i vår barnehage. Våre arbeidsmetoder er tilstedeværelse i leken. De voksne lager egne handlingsplaner for egen rolle i lek med barna og deltar, observerer og veileder barna i leken. Vi legger til rette for inkludering og mangfold ved tilstedeværende voksne.

Årshjul:

- August og september: trygghet, vennskap og tillitsrelasjoner.
- Oktober og november: Musikk og drama
- Desember: Tradisjoner
- Januar og februar: Byen vår og nærmiljø.
- Mars april og mai : Naturen som pedagogisk arena.
- Juni/juli: Fysisk aktivitet- idrett, ballspill og motorikk.

3.1. Fagområder.

Alle fagområdene er knyttet nært sammen. Flere fagområder kan være representert i samme aktivitet. Fagområdene er hjørnesteinen i vår virksomhet og spiller en stor rolle i alt vi gjør.

De 7 fagområdene fra rammeplanen er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Her er noen eksempler.

Lek:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Antall, rom og form
- Kunst, kultur og kreativitet

Samlingsstund:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse

Tur:

- Nærmiljø og samfunn
- Natur, miljø og teknologi
- Kropp, bevegelse og helse

Måltid:

- Kropp, bevegelse og helse
- Etikk, religion og filosofi
- Kommunikasjon, språk og tekst.

3.1.1. Språk som basiskompetanse

Vi kommuniserer hele tiden gjennom ord og kroppsspråk. Språket er personlig og med på å forme hvem vi er. Helt fra lyder og gester hos de minste til ord og setninger hos de eldste så sier det noe om følelser, ønsker og behov. I vår barnehage skal vi legge til rette for et språkstimulerende miljø. Vi setter ord på handlingene våre, vi bruker bilder og konkrete for å underbygge og vi er bevisst i vår talemåte. Sang og musikk er viktige momenter for språkutviklingen og dette vil barna møte daglig hos oss.

3.1.2. Matematisk kompetanse

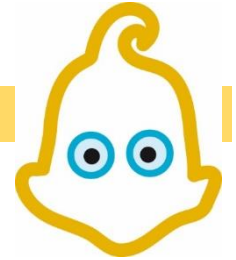
Matematikk i barnehagen handler om at barna skal få leke med, erfare og utforske matematikken. Barna er opptatt av tall, telling, rekkefølge, størrelser, sortering og sammenlikning fra tidlig alder. Situasjoner som telling i samlingsstund, kø ved håndvask, former og farger på lekene, borddekking med et glass og et fat og en kniv til hver er alle eksempler på hvordan på matematiske kompetanse utvikler seg hos barna i barnehagen.

3.1.3. Digitale verktøy

Digitale verktøy brukes som støtte for barnas kreativitet og læring. Vi er opptatt av å lære barna hvordan digitale verktøy brukes, legger vekt på personvern og er gode rollemodeller slik at barna utvikler en begynnende god etisk forståelse knyttet til digitale medier.

I vår barnehage bruker vi fotoapparat, kopimaskin, ipad, datamaskin og smarttelefon. Vi er bevisst bruken av digitale verktøy og det skal ikke stjele oppmerksomheten fra øyeblikkene som skjer her og nå.

4. Barnehagen som lærende organisasjon

4.1. Barnehagens utviklingsarbeid

For barnehageåret 2023-2024 har vi valgt følgende utviklingsarbeid.;

Styrke selvfølelse og mestringstro gjennom bevegelse og lek. Vi vil ha fokus på hvordan vi kan sikre at alle barn utvikler selvfølelse gjennom bevegelse og lek. For å oppnå dette vil vi blant annet vektlegge barns medvirkning og deltagelse i egen hverdag. Vi vil jobbe med ulike observasjonsmetoder som deltagende observasjon, løpende protokoll, barnesamtaler blant annet.

4.2. Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1. Dokumentasjon

Vår pedagogiske virksomhet planlegges med utgangspunkt i Rammeplan for barnehager og vår årsplan. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet er å gi barna et tilbud som er i tråd med barnehageloven og Rammeplan for barnehagen.

Vi dokumenterer det daglige arbeidet gjennom dagsrapporter og bilder på foreldreportalen Vigilo. I tillegg lages det pedagogiske skriv med dokumentasjon og evaluering av prosjektperioder ut til foreldre. Vi verdsetter også de daglige møtepunkt med foresatte. Barna er også med og dokumenterer vårt pedagogiske arbeid ved å delta i prosesser om hva som skal dokumenteres – hva opplevde vi?

Etter endte perioder vurderer og dokumenterer vi det pedagogiske arbeidet og tar med oss erfaringer videre.

4.2.2. Vurdering

Den årlige brukerundersøkelsen er viktig for oss hvor foreldres tilbakemeldinger aktivt former vårt arbeid i barnehagen.

Barnas medvirkning er noe vi aktivt jobber med gjennom å møte barna der de er, observere og finne deres interesser og ståsted. Vi følger opp og utvider det barna allerede er opptatt av, og legger planer for videre arbeid ut fra dette. Barna deltar i progresjon og utvikling av vårt pedagogiske innhold gjennom at de deltar i evaluering av prosjekt og innhold i hverdagen. Gjennom barnesamtaler, samlinger med prosjekt og prosess som tema er barna med i månedlig vurdering av pedagogisk arbeid i barnehagen.

Personalmøter, avdelingsmøter og fagmøter bruker vi aktivt for å reflektere over og vurderer vårt arbeid. Vi har gode rutiner og arbeidsmetoder slik at vi kan kvalitetssikre den daglige driften i barnehagen og dette nedfelles i vurderingsskriv og evalueringsskriv. Vi skriver månedsplaner og har planer for det enkelte barnet og barnegruppen hvor det sosiale samspillet og hver enkeltes behov står sentralt i våre verdier. I år er vårt vurderingsområde "den voksnes roll.

4.2.3. Oppfølging

Gjennom jevnlig møtepunkt som avdelingsmøter, pedagogmøter, personalmøter og planleggingsdager arbeider vi med tema og jobber videre med utgangpunkt i observasjoner og barns medvirkning.

4.3. Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet.

Vi observere barna daglig og legger planer med utgangpunkt i det de er opptatt av. Vi presenterer nytt tema ved oppstart og vi har en oppsummering med barna på slutten. Vi har samtaler med barna enkeltvis eller i grupper. På denne måten er barnas stemme med.

Gjennom daglig kommunikasjon ved levering og henting, samt planer fra avdelingene, oppsummering skriv, foreldre- samtaler og foreldremøter deler vi fra barnehagelivet med foreldrene

Vi bruker Kommunikasjonsmodellen VIGILO og her er det gode kanaler for god kommunikasjon med foreldre.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Barnet er et kompetent menneske og skal anerkjennes for den de er og ikke for hva de kan. Respekt og likeverd er grunnleggende i samhandling med hverandre. Barnet skal bli møtt med omsorg og varme og det skal bli tatt på alvor. Vi i Skjoldlia skal møte barna der de er og legger til rette for den individuelle utviklingen. Barna lærer gjennom lek og samspill med andre og vi skal legge til rette for leken som har stor egenverdi. Vi skal utfordre barna og gi de rom for å prøve og feile og vi skal gi de noe å strekke seg etter. Vi voksne skal være synlige og gode rollemodeller som ser verdien av her og nå situasjoner. Vi ser det unike i hvert enkelt barn.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Ansatte i barnehagen er viktige personer for barna, og det er derfor av stor betydning at ansatte møter barna med respekt, likeverd og empati. Å anerkjenne barnet som subjekt betyr å møte den enkelte som et individ som kan forholde seg til seg selv, med rettigheter i forhold til egne tanker og følelser.

I vår barnehage legges til rette for utvikling av god relasjonskompetanse hos de ansatte. Arbeidet med relasjonskompetanse er med på å bevisstgjøre oss på våre holdninger og kommunikasjon i alle våre relasjoner i barnehagen.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Med danning mener vi at personalet støtter barnet i å utvikle holdninger og verdier som respekt for seg selv og andre, likeverd, solidaritet, toleranse, medansvar og tilgivelse.

Danning er en kontinuerlig prosess som skjer i samspill med omgivelsene og de menneskene vi møter på veien. Vi jobber med at barna utvikler aksept for ulikheter, at vi er forskjellige og at det er bra. Danning har sammenheng med det å mestre livet, og gjennom å stille krav til barna ut fra deres forutsetninger, hjelper vi barna å utvikle et godt selvbilde og trygghet til å møte ulike sosiale forventninger.

Vi jobber med danning ved at vi:

- lar barna snakke om sine følelser
- lærer barna å ta egne valg og legger til rette for den gode samtalen, - hva er rett, hva er galt?
- gir mening til rutiner og regler i barnehagen, hvorfor vi har dem?
- stimulerer barnas sosiale kompetanse
- jobber for at barna får god selvfølelse

De minste barna får erfaring med empati overfor andre, og det å forstå egne og andre menneskers reaksjonsmønstre. Vi bryr oss om hverandre. De eldste barna får erfaring med å se seg selv, tenke selvstendig, tro på seg selv. De får øve på å forstå sine reaksjoner samtidig med at de kan se andre, får erfaring med å finne en vei mellom å hevde seg selv, høre på andre og ta hensyn til andre. De får

erfaring med det å være en god venn. Et viktig verktøy for oss i dette arbeidet er «grønne tanker, glade barn» - et verktøy som hjelper barn å lære om egne tanker og følelser på en god måte.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

I Skjoldlia barnehage har vi delt barnegruppen inn i 1-2 års avdeling, 3-4 års avdeling og førskolegruppe. I planarbeidet vårt tar vi utgangspunkt i barnehagens årsplan, årshjul og rammeplan for barnehagen (2017). Ut ifra dette blir det laget planer som er tilpasset barnas alder, modning, utvikling og interesser. Progresjon handler om utvikling, læring og mestring – både som enkelt individ og som gruppe. Personalet må derfor utvide og bygge videre på de interesser og ferdigheter barna og barnegruppen har, slik at barna fortsetter å utvikle seg og lære. Vi har lekegrupper, samlingsstunder, prosjekter og grupper som er tilpassa tema og barnegruppen. Månedspaner, ukeplaner og dagsrytmen er med på å forme hverdagen vår, men vi er opptatt av og bevisst på at barnehagehverdagen er levende og at vi derfor må legge til rette for barns medvirkning og være åpne for å endre planer underveis dersom det er behov for det. Det er igjennom lek at barna lærer og utvikling seg mest, så vi er opptatt av at leken skal ha en stor og viktig plass i våre planer og vår hverdag. Vi jobber for å legge til rette for et lekemiljø som støtter, inspirerer og utvider barnas lek.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Når barnet har fått plass i barnehagen, inviteres foresatte og barn på besøk. Foresatte til nye barn som skal begynne til høsten, inviteres på et felles foreldremøte i juni.

Vårt opplegg for tilvenning planlegges i samarbeid med den enkelte familie og deres behov. Vi legger vekt på å anerkjenne barnas følelser og følger dem opp tett.

Foresatte til alle barn som begynner får en oppstartsamtale i løpet av de første ukene.

I Skjoldlia barnehage er tilknytning og tilvenning grunnlaget for videre relasjonsarbeid og pedagogisk virksomhet. Vårt hovedfokus er at barnet skal oppleve en trygg start og venne seg til nye trygghetspersoner. Barnehagen har gjennom mange år jobbet med Samspillsmetoden Dialog og bruker dette aktivt i tilknytningsprosessen.

For å skape en trygg start for barnet har vi fokus på en trygg og god dialog med foresatte – trygge foresatte skaper trygge barn. Vårt samarbeid er preget av gjensidig respekt og tillit. Samtidig tilpasser vi rutiner og organiserer tid og rom slik at barna får tid til å etablere relasjoner, knytte seg til både voksne og barn på avdelingen. Etter hvert vil barna oppleve tilhørighet, trygghet, lek og læring.

Barnehagen har tett dialog med foresatte under tilvenningsperioden og tilknytningsarbeidet skal kjennetegnes av nærhet, varme og tilstedeværelse.

Vi inviterer nye foresatte til et foreldremøte i juni måned. Vi inviterer alle nye barn med foresatte til besøk i barnehagen i juni måned, og alle barn får et velkomstbrev med nyttig informasjon.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

I løpet av året er det mange åpne dører på huset, tidlig og sent på dagen er man mye sammen og vi går ofte på besøk, så barna er allerede godt kjente. Vi legger også vekt på å sikre at de er godt forberedt og føler trygghet i forhold til overgangen. Når det er bestemt hvor barna skal gå neste barnehageår, begynner vi med tilvenningsgrupper for å etablere de nye avdelingene. Dette skjer fra midten av april og frem til juni. Barna får prøve de nye lokalene, blir kjent med nye voksne og nye lekekamerater.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Vi ønsker at barna skal få en god overgang til det å bli skolebarn. I år har vi 19 førskolebarn.

Vi har utarbeidet en egen plan som foresatte til førskolebarna får utdelt. Planen inneholder informasjon om mål og aktiviteter for førskolebarna.

Vi legger vekt på læring gjennom lek, samarbeid og selvstendighets-trening. Førskolebarna deltar i samspillstrening i dialoggrupper, grupper med begreps- og språkforståelse og grunnleggende tallforståelse. Barna lærer om trafikksikkerhet og førstehjelp.

Vi følger Bergen kommune sin plan for samarbeid barnehage – skole. Barnehagen har kontakt med de skolene førskolebarna skal begynne på for å få et godt samarbeid rundt overgang, og deltar på nettverksamarbeid og overføringsmøter med skolene. Barna får komme på besøk på skolen så langt det er praktisk mulig. Barnehagen har overføringsmøter med de enkelte skolene og informerer om det enkelte barn etter samtykke fra foresatte.

VI. Foreldremedvirkning

Vi legger vekt på et godt foreldresamarbeid som skal være preget av åpen og god kommunikasjon, gjensidig respekt og forståelse. Et godt samarbeid mellom barnehage og hjem fremmer en god hverdag for barnet. Det skaper trygge rammer og forutsigbarhet. Dette samarbeidet foregår ved:

- Daglig kommunikasjon
- At vi er bevisst på god kontakt når barna leveres/hentes
- Foreldresamtaler om barnas utvikling og trivsel
- Oppstartsamtaler i løpet av de første ukene barnet går i barnehagen
- Foreldremøter
- Bilder legges på Vigilo
- FAU (foreldrerådets arbeidsutvalg) bidrar med innspill i forhold til driften, og foreldre deltar på sommerfest og dugnad.
- Brukerundersøkelse som følges opp med handlingsplan

Foresatte får mulighet til å påvirke barnehagens innhold gjennom foreldremøter og FAU. Samtidig oppfordrer vi også foresatte til en åpen dialog hvor de kan komme med tilbakemeldinger, saker og ideer slik at vi kan ha dialog om dette sammen.

I Bergen kommune finnes det mange tilbud til foresatte om kurs og støtte i oppdragelse. PPT, helsestasjon og andre holder slike kurs. Barnehagen kan gi mer informasjon om dette.

VII. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

I vår barnehage jobber vi med bærekraftig utvikling på denne måte:

- Vi skal gi gode naturopplevelser til barna på tur og på området til barnehagen.
- Ukentlige turer og utflukter
- Daglig lek i naturen på utelekeplassen
- Vi skal lære om hvordan vi tar vare på naturen og hvorfor det er viktig.
- Vi undrer oss sammen med barna i naturen
- Vi er opptatt av å være til stede her og nå og være interessert i det barna er opptatt av

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

SKYFRITT- «Plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen» er Bergen kommunens plan for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og fritidsfeltet. Planen tydeliggjør barnehagens ansvar for å skape et godt barnehagemiljø, ved å blant annet følge med på hvordan hvert enkelt barn har det, ved å handle ved uønskede hendelser og ved å legge til rette for et inkluderende fellesskap i et godt psykososialt miljø for alle barn.

Ved å være aktivt til stede og lydhør ovenfor barnas ytringer, samt ved å legge til rette for samtaler med barnet om barnehagehverdagen, dannes gode grunnlag for at barnets selv skal få påvirke barnehagens innhold og praksis. Barnehagen vil ivareta rett til medvirkning ved å la barnestemmen komme til i barnehagens møtefora- også på systemnivå.

Foreldrene er viktige samarbeidspart i arbeidet med et inkluderende fellesskap. Det er barnehagepersonalets som er den profesjonelle parten i dette samarbeidet. Barnehagen har derfor ansvar for at det foreligger strategier og rutiner for å engasjere og involvere alle foreldre i arbeidet med det psykososiale miljøet i barnehagen. At arbeid med psykososialt miljø er årlig tema i

foreldresamtaler, på foreldremøter og i SU ved oppstart av hvert barnehageår vil bidra til inkludering og deltagelse for foreldre.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Skjoldlia Barnehage

Skjoldlia 53

5236 Rådal

barnehage.skjoldlia@bergen.kommune.no

BERGEN
KOMMUNE